

Sierra de Montsant

Gebergte

De Sierra de Montsant maakt onderdeel uit van het Catalaanse kustgebergte dat vanaf het uiterste noord-oosten van Spanje 300 kilometer zuid-westwaarts loopt. Het is niet groot, nog geen 150 km² in oppervlakte en de hoogste toppen komen tot iets boven de 1100 m uit, maar het biedt wel een aantal verrassende vergezichten. De weinig verstoorde, naar het noord-westen wegduikende gesteentelagen lijken wel op een enorme spekkoeke en de rotswanden, bestaande uit dikke pakketten van conglomeraten, vormen een uitdaging voor bergbeklimmers. Het meest indrukwekkend is de lange wand die vanuit het dorpje La Morera goed te zien is.

De afwatering van het gebied geschiedt aan de noordzijde van het gebergte door de rivier de Montsant en in het zuiden vervult de rivier de Siurana deze rol. Al het water wordt uiteindelijk afgevoerd naar de Middellandse Zee via de Ebro. Die situatie bestaat geologisch gesproken nog niet zo lang, want aan het eind van het Oligoceen (23 mln. jaar geleden) bestond er geen doorgang naar de Middellandse Zee en vond afwatering plaats in tegenovergestelde richting, naar de Atlantische Oceaan. Omdat het gesteente van Montsant erg kalkrijk is, zijn er veel karstverschijnselen en zijn op tal van plaatsen grotten te vinden. Soms heeft de erosie tot de verbeelding sprekende sculpturen voortgebracht.

Cornudella

Het dorp Cornudella ligt aan de zuid-westzijde van de Sierra de Montsant, telt ongeveer 1000 inwoners en naar het schijnt werd het al bewoond aan het eind van de 12e eeuw. Er zijn nog diverse huizen met karakteristieke boogconstructies uit de 16e-18e eeuw. Eén ervan is de Fonda el Recó, dat in een van de hoeken staat van het dorpsplein staat. Een replica van dit gebouw is te zien in *Pueblo español* in Barcelona. Het dorpsplein biedt het vertrouwde beeld van alle dorpspleinen: café, supermarktje, pension, bankfiliaal en op woensdagochtend markt. Tegen de avond wordt het pleintje in bezit genomen door de kinderen van het dorp. Gezeten op het terras voor het café kun je genieten van hun spel en gekwetter.

Economisch gezien wordt Cornudella steeds afhankelijker van de komst van toerisme - vooral bergbeklimmers - maar de traditionele wijnteelt en de verbouw van hazelnoten floreert nog altijd. Er zijn gastronomische weekends waarop het de gewoonte is om slakken te eten bereid met cognac en suiker.

Siurana

Vanaf Cornudella is het niet ver lopen naar het kleine Siurana dat prachtig gerestaureerd is. De wandeling - met een pittige beklimming - voert langs het *embalse* (stuwmeer) in de rivier. Dit meer dateert uit 1972 en is met een inhoud van 12 hm³ een kleintje onder de meer dan 350 stuwwerken die Spanje rijk is. Natuurlijk wordt het meer van Siurana gebruikt voor irrigatie, maar ook de watersporters (roeien en kanoën) kunnen er terecht.

Opgravingen hebben aangetoond dat Siurana al in de prehistorie bevolkt moet zijn geweest, maar het werd pas belangrijk in de 9e eeuw toen de graaf van Barcelona in de strijd tegen de Moren een poging deed om de stad Tarragona te veroveren en de Moren zich terugtrokken in goed verdedigbare vestigingen. Het kasteel van Siurana speelde destijds een

belangrijke rol in het tegenhouden van de oprukkende christelijke legers en werd pas in 1154, nadat belangrijke steden als Tarragona en Tortosa al waren ingenomen, als laatste bolwerk in de regio veroverd op de Moren. Van dit kasteel, dat begin negentiende eeuw door de Napoleontische legers werd verwoest, resteert slechts een ruïne. Wegens zijn historie en bijzondere ligging is in mei 2010 een asteroïde (nr. 209540) naar dit dorp vernoemd.

La Morera

Het dorpje La Morera, dat hoogst waarschijnlijk in de 12e eeuw ontstond, ligt aan de voet van de steile rotswand die de zuidrand van de Sierra de Montsant vormt. Net als in Siurana zijn veel gebouwen gerestaureerd en je treft er zelfs hypermoderne nieuwbouw aan. Het aantal vaste inwoners bedraagt ongeveer 150, maar in de weekends zorgen de bezitters van een pied-à-terre in La Morera voor een aanzienlijke bevolkingsaanwas. Er is een redelijk modern hotel van waaruit je een prachtig uitzicht hebt op de door klimmers zo geliefde rotswanden.

Binnen de gemeentegrens van La Morera ligt een bijzonder gebouwencomplex: *La Cartuja de Escaladei*. Het is een kartuizerklooster dat dateert uit 1194, honderdtien jaar na de stichting van de kartuizerorde door de Duitse heilige Bruno. Dit klooster staat op een stuk grond dat door de Aragonese koning Alfons II (ook wel Alfons de Kuise genoemd) werd gedoneerd aan de orde. Volgens een legende werd de plaats waarop het klooster zou worden gebouwd bepaald

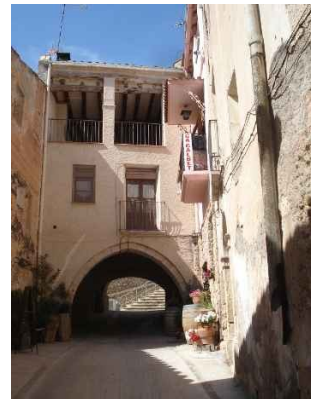
door het visioen van een herder die daar een trap naar de hemel had gezien (*Escaladei*, ofwel de trap naar God). De Cartuja de Escaladei is lang in gebruik geweest, maar werd in 1835 door de monniken verlaten, gedwongen door de onteigeningen van kerkelijke bezittingen die in die periode werden ingevoerd. Nadat het klooster verlaten was, werd het door bewoners van de streek in de as gelegd. Momenteel wordt hard gewerkt aan reconstructie van delen van het gebouw. Een heidense klus, want er is niet veel meer van over.

Margalef

Aan de noordkant van de Sierra de Montsant ligt Margalef (115 inwoners) dat als het ware tegen een rotswand is aangeplakt. Margalef is bekend om zijn uitstekende olijfolie die in 2010 bekroond werd met het predicaat beste olijfolie van Spanje. Bij de brug die naar het dorpje leidt staat een hotel-restaurant dat veel aanloop heeft van toeristen en klimmers en in het dorp zelf is een knus pension gevestigd in een van de oudste huizen van Margalef: *Ca Calbet* uit 1570. De dikke muren houden de warmte buiten en het pension is van alle moderne gemakken voorzien. Op korte afstand

van Margalef is een klein, serpentinevormig stuwmeer aangelegd dat van recente datum is: in 1995 werd het in gebruik genomen.

Een uur lopen van Margalef ligt 300 meter hogerop een kleine kapel: de *Ermita de San Salvador*, dat ook per auto is te bereiken. Het gebouwtje, dat dateert uit de zestiende eeuw, gaat schuil onder een grote overhangende rots die aan de onderkant is zwartgeblakerd. Of dat komt door het langdurig stoken van vuren of door het verbranden van de kapel in 1936 is niet duidelijk. Later is de kapel in ere hersteld. Je kunt erop klimmen en de fraaie bel - gemaakt uit een bom - luiden die daar hangt. Deze plek is er niet slechts een van devotie. Bij de bron (*fuelle de San Salvador*) staat een flink aantal picknicktafels en vaste barbecues.

Zoals al aangegeven zijn de dorpen van Montsant deels ontvolkt, maar de toename van het toerisme biedt kansen. Het is een nationaal park, een mekka voor talloze bergbeklimmers en biedt uitstekende wandelmogelijkheden van verschillende zwaarteniveaus. Wie last heeft van hoogtevrees doet er verstandig zich vooraf goed te oriënteren. En wat heel prettig is: alle officiële wandelroutes zijn met duidelijke bordjes gemarkeerd.

Willem Peeters, 19 juni 2011